

Hoe de speerpunten van het klimaatbeleid stranden in Purmerend

Posted on 17 oktober 2020 by Syp Wynia

Het klimaatbeleid was het paradepaard van RutteDrie, 'het groenste kabinet ooit', dat klimaatkoploper van Europa wilde worden. Van dat beleid was het duurste en internationaal meest opvallende element het volledig afsluiten van woningen en gebouwen van het gasnet in 2050, te beginnen met 1,5 miljoen woningen in de jaren tot en met 2030. De nieuwe 'duurzame' energie kwam vooral van 'biomassa', omdat die CO2-vrij zou zijn. Nederlanders moesten ook massaal aan de warmtenetten. Dat alles komt bijeen in Purmerend. En in paradepaardje Purmerend loopt alles spaak.

Deze week kwam [via NRC naar buiten](#) dat in Purmerend het plan om ruim 1200 woningen en gebouwen met 7 miljoen subsidie van minister Kajsa Ollongren 'van het gas' te halen in ieder geval voorlopig de ijskast in gaat. Op dit moment gebeurt er niets.

Uitstel tot 2050

De verantwoordelijke Purmerendse D66-wethouder Paul van Meekeren erkent dat het in ieder geval niet lukt om het in 2022 alsnog voor elkaar te krijgen. Hij vindt het nu ook wel goed om in 2050 de huizen van Purmerend van het gas te halen. Terwijl Purmerend zich juist als doel had gesteld om in 2035 van het gas af te zijn en zo koploper van Nederland te worden.

In mei van dit jaar was Purmerend nog het enige lichtpuntje in een verder ontluisterend rapport van de Algemene Rekenkamer over de 'Proeftuinen Aardgasvrije Wijken' van minister Ollongren en haar collega Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat (VVD). In dat programma krijgen 27 gemeenten subsidie om een van hun wijken met Rijkssteun van het gas af te halen.

De Rekenkamer constateert dat het behalve in Purmerend nog nergens gelukt was bestaande woningen van het gas te krijgen. En nu zakt dus ook paradepaardje Purmerend door het ijs. Wat er in Purmerend allemaal fout gegaan is blijft voorsnog onduidelijk, maar dat het te duur werd en niet uit zou kunnen – zoveel is wel duidelijk.

In Purmerend komt alles samen

In Purmerend komt veel samen van wat het kabinet RutteDrie wil, maar onderweg aan het afbrokkelen is. Ten eerste dus het gasverbod voor woningen en gebouwen, dat volgens berekeningen van het Economisch Instituut voor de Bouw tot 2050 500 miljard euro aan investeringen vergt en daarmee het duurste onderdeel is van het hele klimaatbeleid.

Dat is extra navrant, omdat volgens de eigen berekeningen van het kabinet het gasloos maken van 1,5 miljoen woningen slechts 6 procent zou bijdragen aan de beoogde reductie van CO₂-uitstoot in 2030. Behalve Nederland is er geen enkel ander land dat beoogt woningen van het gas af te halen. De buurlanden subsidiëren juist het aansluiten van woningen op het gas.

In Purmerend duiken ook twee andere omstreden elementen uit het klimaatbeleid van RutteDrie op, te weten het uitrollen van collectieve warmtenetten en het verstoken van biomassa (veelal hout). De afgelopen maanden lieten zelfs de Haagse regeringspartijen het subsidiëren van de stook van biomassa vallen. Dat is

ook al een tegenvaller voor Purmerend, omdat de gemeentelijke warmtecentrale draait op het verstoken van hout (al kan die niet zonder bijstook van gas). Zonder de houtstooksubsidie zou de gemeentelijke warmtecentrale failliet gaan.

De grootste houtstoker van Nederland

Dan het concept van de collectieve warmtecentrale zelf. Purmerend is niet alleen de grootste houtstoker van Nederland – buiten de kolencentrales – maar heeft ook een warmtenet dat driekwart van de inwoners bedient. Dat net is al omstreden en heeft veel lekkages en warmteverlies. Collega Arnout Jaspers schreef daar een verhelderend [artikel](#) over.

Het is twijfelachtig of warmtenetten die burgers in handen drijven van een monopolist en die draaien op warmte die speciaal voor dit doel geproduceerd wordt wel wenselijk, natuur-, milieu- en klimaatvriendelijk is. Hoe dan ook: warmtenetten van dit soort kunnen niet anders dan eindeloos op subsidie draaien.

Beleid dat op omvallen staat

In Purmerend komt dus een aantal vitale elementen uit het klimaatbeleid samen. En in alle opzichten staat dat zelfde beleid op omvallen, zowel in Purmerend als landelijk. Dat geldt zeker voor het programma 'Proeftuinen Aardgasvrije Wijken' dat zo genadeloos werd afgebrand door de Rekenkamer. [Het Planbureau voor de Leefomgeving](#) maakte ook al gehakt van de betaalbaarheid van de gasloze woning voor particulieren.

Het mag geen verbazing wekken dat er politieke partijen hun handen van dit beleid aan het aftrekken zijn. Dat geldt bij uitstek voor regeringspartij VVD, die bij monde van fractievoorzitter Klaas Dijkhoff in januari 2019 al zei dat hij de burger belangrijker vond dan het klimaatbeleid. Sinds dit voorjaar is het vooral VVD-Kamerlid Daniël Koerhuis die met name het beleid van D66-minister Ollongren kapittelt. Deze week stelde Koerhuis wederom, dat het voor zijn partij helemaal niet vaststaat dat dit programma wel door moet gaan en stelde harde voorwaarden aan de betaalbaarheid en het CO2-resultaat.

GroenLinks is meer regeringspartij dan de VVD

Ollongren heeft ondertussen nauwelijks last van de horzel Koerhuis, omdat ze op de royale steun van de linkse oppositie en regeringspartij ChristenUnie kan rekenen (het CDA houdt zich stil). Sterker nog: terwijl GroenLinks het klimaatbeleid van de D66-minister volop steunt en verdedigt, wordt dat aangevallen door coalitiegenoot VVD.

Waardoor het regeringsbeleid met steun van links voortgaat en de VVD kan doen alsof er serieuze oppositie tegen het regeringsbeleid wordt gevoerd. Per saldo verandert er beleidsmatig niet al te veel, al is het een illusie te denken dat er werkelijk 1,5 miljoen woningen in 2030 van het gas af zijn.

Hoe dan ook gaat Ollongren ondanks debacles als in Purmerend de komende week weer 25 wijken aanwijzen die met gemiddeld 4 miljoen euro subsidie 'van het gas' af gehaald moeten worden. Of dat nog steeds de bedoeling is, wordt ondertussen wel steeds onduidelijker. Ook Ollongren zelf vindt het isoleren van woningen en eventuele 'hybride' oplossingen (dus gedeeltelijk met gas) nu ook heel bespreekbaar.

De D66-minister houdt dus vast aan het gasverbod-beleid, maar geeft er nu wijselijk een andere invulling aan. Zoals ze eerder de indruk wekte dat huizen met haar subsidie van het gas af moesten worden gehaald. Die doelstelling is stilzwijgend onderweg aangepast. Nu is het vooral 'leren' van de proeftuinen. In dat opzicht past 'Purmerend' alvast goed in het aangepaste beleid. Er wordt vooral geleerd. Voorlopig gaat er geen huis extra van het gas af.

Wynia's Week volgt het [klimaatbeleid](#) RutteDrie op de voet en houdt ook de klimaatambities van [Purmerend](#) nauwlettend in de gaten. Wilt u dit journalistieke onderzoek steunen? Dat kan [HIER](#).